

et aliorum spiritualem salutem. **E**tsi oppo-
nitur quod nullus potest appetere prelatu-
rae licite et minus illam querere hac ratione.
Quia ad officiandum debite in statu pre-
lature, necessaria est gratia dei, de qua non
potest certus quis esse, an habeat illam. **U**nde
datur ergo presumptionis esse ingerere se.
Respondemus quod fallit hec ratio quod magis ma-
gnorum sit doctorum. Quoniam ex simili-
tate argumentum quod homo non posset ap-
petere aut querere quod celebraret missam / vel
quod eucharistiam recipiat / quia prerequisite
quod homo sit in gratia alioquin iudicium si-
bi manducaret et biberet / quia indigne si-
ne gratia etc.

Consi. XXXVII.

Propter argumentum immedi-
ate motus et alia preacta, distin-
guendum est de certitudine pro-
ut in quodam tractatulo de pre-
paratione ad missam notatum est. Nam al-
ia est certitudo eidentie, sicut est in pri-
mis principiis et in rebus expertis. Alia est
certitudo moralis, et est que colligitur et tra-
ditur ex probabilibus coniecturis et signis.
Et talis requiritur et sufficit in casibus pre-
missis. Quia certitudine morali potest ho-
mo certus esse quod est in gratia aut sufficien-
ter dispositus ad celebrationem missae, quia
videlicet discutit diligenter conscientiam
suam nec est sibi conscius de peccato mor-
tali neque de quocumque alio canonico impe-
dimento. Similiter talis certitudo potest
esse in viro ecclesiastico volente curam si-
ue prelatuam videlicet quia non est con-
sciens sibi quin idoneus sit cum dei adiuto-
rio ad officium tale exequendum quantum hu-
mana sunt fragilitas que nihil perfectum
in homine saltem ex omni parte et beatum
iuxta commune proverbium admittit. Scimus
tamen procheckboxolor quod ipsa certitudo nibilo-
minus adhuc paucorum est / propterea di-
perunt sancti considerantes ea que ut in plu-
ribus accidunt quod videlicet in tali appetitu
et requisitione preessendi sit peccatum, quia
uis in casu possit esse ut deduximus etiam
meritum magnum.

Ecce patet ex premissis quod ad directionem
cordis proficit eruditio / ne per scrupulos

nimios et irrationabiles deiciatur sinistroz
sum nauis a sua rectitudine / vel per plus de-
bito relaxationem auertatur dextrosum et
incidat in malum.

Finit.

Incipit tractatus

eiusdem de illuminatione cordis / siue de
vna preciosa margarita, etiam de ipsa san-
cta Margareta.

Simile est regnum celorum ho-
mini negotiatori querenti bo-
nas margaritas. inuenta autem
vna preciosa margarita abiit
et vendidit omnia que habuit / et
emit eam. **M**atthei. xiiij. **U**na preciosa
margarita cui comparatur regnum celo-
rum est calculus ille candidus / in quo est nome-
nouum scriptum quod nemo nouit nisi qui ac-
cipit / quod beate margarete virgini et mar-
turi collatum est / secundum premissum christi in
Apocalypsi / quia fideliter vixit in manda-
tis domini, cuius hodie festiuitas celebra-
tur in edicula celle nostre / nomen illud no-
uum / ens simplicit / vel ens pur / vel ens vni-
uersaliter perfectus / vel ens quo maius ne-
quit intelligi / et tale solus deus / quo non est
maius nomen sanctificandum in seculo. **D**ice-
te deo. **E**go sum qui sum. **E**ns si analo-
gice dicatur de deo et de creatura / dum simpli-
citer per se ponitur stat per solo deo secundum regulam
aristotelis quod analogum per se positum stat per suo
principali significato. **E**t recte sic dicitur que
ad modum actus semper prior est potentia / et perfe-
ctum plus quam imperfectum. **E**ns quod est deus
non plene cognoscitur ab alio quam ab illo qui ac-
cipit dum vicerit / et dux victor deduxerit eum
in excelsa / quando et vbi videbitur deus sicut
est. **N**ihilominus hic in via comunicatur eius
cognitio imperfecta multis modis. **S**ed
incomprehensibilis est sibi soli. **E**ns potest
vniocedici de deo et de creatura. **S**ed non
vniocedici perfecta sicut nec ens dicitur vni-
tocatione perfecta de accidente et substantia
quia non secundum eandem perfectionem / nec secundum
ordinem eundem / licet ratio nominis sit eadem
scilicet res positiva / quecumque et qualiscun-
que sit illa supra quam primus fundatur prin-
cipium complexum / scilicet quodlibet est vel non est. **A**c p inde

Conside. xxxv.

Unum est aliquid quod si canonicus
ad bonas lucrativas aliam
quod hoc sit signum euidens quod
non tace prauitans, et quod intentione
eat esse recta. **A**ntem hoc non oportet
dici. **A**liod quod sequitur ad idem quod
in clericis quod religiosorum atque
stat quod per quod non omnes caribulitatem
in suo certas dicitur exequas per
quod saltem per tali, aliam non dicitur
inde fructus spiritualis esse securus. **E**t
est de aliis religiosis nec non de seculo
monachis et curatis, et de omni generis
tatu in ecclesia dei. **S**ic nec oportet
neque sit sine spe lucri. **P**otest itaque
ad ecclesiam ire sub spe lucri modo
non ut sine tali spe sit, alioquin
non dicitur sit intentio principalis
sine superior est tractatum est.

Conside. xxxvi.

Est consequenter ex premissis
elicui qualiter liceat homini
ferre ad statum clericalem
immo ad curam a numeris
curam / quantum possit habere
nem vite sue sine sollicitudine
exercitum. **I**ta tamen quod illam
elocum referat principaliter
dei / et eius obsequium.

descendit ens ad species suas p differenti/
as vsq ad individua. Rursus econuerso
resoluendo venit vsq ad ens primum at/
q purissimum / constituendo agalma pul/
cerrimum / atq presulgidaz anime marga/
ritam. ¶ **E**ns vniuoce dictum de deo z
creatura scdm rationes positiuam incople/
tam z prime intentionis formaliter / e sub/
iectum methaphisice. sic ens dictum scdm
rationem positiuam scde intentionis for/
maliter e subiectu logice z gramatice / qm
vtrobiq tractet de omni ente ta prime qm
secunde intentionis materialiter. Et hec
est origo omnis philosophice discipline.

Theologia duplex resultat ex ente sim/
pliciter quod est deus. Una naturalis de
do que subalternatur methaphisice et qua
supponitur demonstratum / deum esse. Al
tera supernaturalis que potest aliquo mo/
do dici subalternari theologie beatorum.
¶ Vel e ipsamet theologia in beatis tanq
preciosa margarita. que venditis omnib
emi debet.

Theologia beatorum naturalis preciosi/
or est margarita q alia quelibet sciētia spe/
cialis / quia tractat de ente primo simplici/
ter / tam scdm rem q fm ratione separato/
non methaphisica aut phisica vel moralis
aut rationalis philosophia / que sunt de en/
tibus vel non abstractis vel tantum perra/
tionem abstractis.

Theologia supnaturalis fidelium via/
toz preciosior est margarita / q aliqua que
cumq naturalis scientia / vt merito dici de
beat venditis omnibus / hoc est curis ali/
is derelictis / comparari. Est insuper vna
vinitate prime veritatis / cui semper inniti/
tur in credendis / vt q omne reuelatur a dō
est verum. ¶ **T**heologia supnaturalis
fidelium viatorum / consistit principaliter
z fundatur in vna et triplici margarita vir/
tutis theologice / que dicitur fides. spes. et
charitas. Sed quo ad intelligentiam cō/
paratur multis modis / vt per abnegatio/
nem omnium / quasi per ymbzam atq cali/
ginem / rursus per assimilationem symbo/
licam. Rursus per viam causalitatis. Rur/
sus per appropriationem z supereminē/
tiam. Tandem per mysticam analogiam a s/
fectu mentis in deum totaliter transfor/
mato. ¶ Una preciosa margarita cuius
nomen est purum vsquequaq perfectum

reducet et inuenitur in omnibus creaturis
tanquam in vestigijs signantibus poten/
tiam. sapientiam z bonitatem ipsius. S3
precipue refulget in creaturis rationalib/
tanquā in imaginibus / que sunt diuine
essentie vel nature. nedum representatiue
sed participes et capaces. Unde recte pa/
tet imaginis atq vestigij distinctio.

¶ Una preciosa margarita diuini hominis
quod est ens simpliciter perfectum / dum
sola refulget in puro corde viatoris / tunc
deforme conspicitur / teste Gregorio. quic/
quid pulcrum offertur ex creaturis.

¶ Preciosa hec margarita / qui deus est / sic
vna est vt distinctio essentialis nulla sit pe/
nitus in eo / immo nec distinctio formalis
ad intra nec extra naturaz rei / nisi tantum/
modo distinctio personalis relativa / que
large potest dici realis / qualis non inueni/
tur in aliqua creatura. ¶ Una hec pre/
ciosa margarita / distinctionem admittit q
ruudam nominum / que consurgit ex ope/
ratione intellectus / per comparationes ad
diuersas res seu respect / z ex modis quos
fabricat / cognoscendo creaturas / vel ex so/
la distinctione rationis / dum sibi compa/
ratur ipse deus in quo non formaliter sed
supereminenter est omnis perfectio eadez
penitus et vnica simplex et illuminata ali/
ter q in creatura. Exemplum tamen habe/
tur aptissimum de centro spere cuiusdam
igneae / quod stans penitus indiuisibile / li/
neas terminat infinitas. Unde potest in/
tellectus varios formare conceptus / dum
scitales comparare respect. ¶ Una hec
preciosa margarita / distinctionem non ad/
mittit essentialem vel formalem / aut aliquā
non identitatem inter intellectum diuinū
et humanum / nec inter personas et essenti/
am / nec inter proprietates et attributa. Sed
deus vno simplicissimo et vnico actu illu/
minato / supereminenter est intellectus / et
voluntas / essentia / et persona / vnitatis / ve/
ritatis / bonitatis / sapientia / iusticia / misericor/
dia. et qcquid de deo dici potest / non babi/
ta vel inclusa ad res extra se collatione vel
respectu. ¶ Voluit hoc pluries iculcare dio/
nyfi. dicens deum super vitam / super bo/
nitatem. supers. ¶ Una hec preciosa
margarita distinctione admittit diuinarū
fuelationū adinuicē / q ex mō se hñdi facit
p̄dictoria verificent de ecētia z d̄ psona / q

essentia non refertur et tunc persona refertur, quia
 vix essentia non est per se primo modo et
 conuertibiliter idem cum persona. non quod ali
 qua non identitas vel distinctio sit inter es
 sentiam et patrem, sed bene inter patrem et
 filium. nec in creaturis simile reperitur, quod
 nullam possibile est esse simpliciter ynam
 illimitatam et usquequaque perfectam. **V**igor
 huius preciose margarite quod deus est, producit
 libere contingenter tanquam ad extra radios ali
 quos et fulgores. Et nullo modo necessita
 te finis vel agentis, alioquin non esset usque
 quaque et ynuoce perfectus, si requireret ad esse
 suum existentiam creature. Et iterum, si de
 necessitate ageret ad extra, nihil posset eue
 nire contingenter, et cessaret omnis religio.
Immo et quodlibet ens esset infinitum, cum
 fieret naturaliter a potentia infinita. **H**oc
 est stultum dei quod sapienter est homini
 bus nolentibus intelligere deum non agere quo
 modo libet ex arbitrii libertate sed necessi
 tate naturali. **U**nde obscuratur factum est
 insipiens cor eorum, ut dicerent mundum eter
 num, cum ceteris erroribus, et blasphemis
 infinitis. **V**igor huius preciose margarite
 candor et decolor, animos contemplantium
 ipsam sub nomine entis purissimi rapuit ad as
 gendum res mirabiles, et ad ascendendum res
 supernaturales, et ad diligendum res spiritua
 les cognituras in enigmate. **V**igor huius
 margarite candor et decolor, mouent et attra
 hunt animos contemplantium circulo quo
 dam intelligibili miris modis, ubi coinci
 dunt tres cause, que sunt efficiens et forma
 non quidem intrinseca, constituens, sed ex
 emplarum, et ipse finis qui mouet, non ut for
 ma cognoscentis, sed ut est res talis in seip
 sa, quia ipse mouet ut res appetitum non ut
 cognitio. **V**igor huius margarite candor
 et decolor, possunt allicere et afficere prius a
 nimos contemplantium, ad dilectionem
 quam ad intellectualem cognitionem, sed non
 sine miraculo spiritus sancti, se per charita
 tem mirabiliter diffundentis, et mentis as
 picem singulariter inflamantis, quia secundum
 cursum naturalis vite intellectus non intel
 ligit non inspecto fantasmate, nec volun
 tas aliquid vult, obiecto non sibi prius per
 intellectum presentato, nisi loquamur de
 volitione tantummodo naturali. **P**re
 ciosior est margarita cognitionis entis pu
 ri, quam altera cognitio de deo que posset natu
 raliter adipisci, imo et certior est quam altera que

uis noticia de quod dicitur substantiarum visi
 bilium vel inuisibilium naturaliter in hac vi
 ta, de quibus hic intuitiue nihil scimus, et
 de accidentibus paucissima, in quibus ali
 quando fallacia non contingat. **P**recio
 sitas et certitudo margarite non repugnat
 cognitioni fidei de diuinis neque meritum
 diminuit. **S**emper enim minor et obscuri
 or remanet cognitio, que sit illa quam spe
 ramus in patria recepturos. **P**reciositas
 huius margarite non obinde minuitur quod
 ad praxim deducitur diuine dilectionis et
 cultus et laudis, immo finis eius est huius
 modi praxis. **A**postolo teste et christo reue
 lnate, quod finis legis est charitas, que colere
 facit deum ex tota mente sine obliuione, et
 toto corde id est intellectu sine errore, et to
 ta anima, id est voluntate sine contradictio
 ne, et ex tota virtute sine defectione. **E**t hec
 est felicitas initialis huius vite, pro qua si
 dederit homo omnem substantiam suam,
 quasi nihil despiciet eam. **P**reciositas
 huius margarite non formatur in nobis
 de lege communi, si non ab inferioribus sen
 sibus ascendamus ad intelligentiam, qui
 est proprius locus et matrix eius, quantum ra
 dicale seminarium descendat a rore celestis
 influentie, in prima creatione rationalis
 anime. **S**ecus de margarita fidei, vel pa
 trie gloriose, que supernaliter inuenitur, ac
 que gratis infusa formatur. **E**mitur hec p
 ciosa margarita tanto precioso quantum habet
 homo, si prius illam tota sollicitudine que
 fuerit, in aquis et litibus, magni maris na
 turalium studiorum, per fossione, et depul
 sationem vehementem, et assidua in confri
 cationem sanctarum meditationum. **E**
Emitur hec margarita si prius abeat homo se
 relinquens, et ynuersa que habet veniens
 et hoc secundum hominem exteriorem et huma
 nam conuersationem. **E**t si redeat homo
 interior conuersus ad cor sue mentis, ubi
 gignat, nutriat, depuret, vegetet, et auget
 transformatus de claritate in claritatem, us
 que ad perfectionem habendam in celis. **E**
Emitur hec margarita tanquam sufficiens pos
 sessio cordis, quia per eam et in ea posside
 tur non terra solum, non celum solum, sed
 dominus terre et celi celorum. **Q**ui si non
 sufficit tibi, nimis auarus es, immo iam
 nihil es. **E**mitur hec margarita, conue
 nientius in solitudine, conseruatur illic in
 supposito candore, apertus quam in yrbium terra fulgore

De illuminatione cordis

Procedum cōfricata fuerit manibꝫ assidue meditationis calefcit / r̄ scintillat / r̄ deuotō nis igne flāmata r̄ fulget. **Q**uia sup me / taphora placet inferere p̄sideratiōes. xij. q̄ sequūt. **S**cintilla ē modica p̄ ab igne vel ignita re decisa volitans r̄ emicans. **S**cintilla se h̄z ad fauillā vt res vituens ad corpus extinctū. r̄ sicut ad materiā forma. **S**icut ignis trāsumit ad significādūz deū. sic oīs creatura scintilla quedā dei sim bolicē dici p̄t. **S**icut ignis trāsumpti / ue dicif lex ignita dei. sic oīs p̄ricula legis dei q̄ licet r̄ ardet scintilla congrue noiāf. **P**urissimū qd̄ in oī creatura p̄sertim co gnoscibis vel cognoscitiua repit̄ scintilla dici p̄t. **U**n̄ supior ps̄ aie rōalis sinderis appellat̄. **R**ei cuiuslibet sua scintilla ma gnas i suo genere vires h̄z. **S**icut ex igne scintilla decisa / magnā siluā incēdit. r̄ scin tillātes sp̄s aniales magnos intēriūs et exteri⁹ effectus oīdunt / maximē p̄ oculos. **D**uz scintilla rōnis vel intellectus ex tincta ē cū igne suo cognitiuo / p̄sequens ē vt nihil scintillare videat̄. **I**uxta q̄li / tatē scintille cognitiōis lucētis r̄ ardentis / scintillationes rez cognoscibiliū r̄ amabi / liū suscipiunt. vident r̄ amant. **S**cintil lationes cognitiōis r̄ amoris lucētis sc̄z r̄ ardētis frustra sūt h̄nibus extinctas pe nitus scintillas app̄hensiuas r̄ affectiuas. iuxta illud. **F**rustra sūt verba surdo. sic de coloribꝫ ceco. sic de amoribꝫ non amatiuo. **S**cintillationes que videri vel sentiri i sua puritate non possunt / ab oculis r̄ tactu debilibus / debent sub quodā moderamie cuiusdam interpositionis per obumbratō nem vel distantiā presentari vel sensui ostē di. **S**cintillationes verboꝝ dei q̄rum / cūqꝫ lucētes vel ardentes mox extingui tur dum ad congelatas r̄ extinctas mentes p̄ueherint / nisi sp̄s sanctus afflet r̄ fluent aque. **S**cintillationes amoris ex se vi uaces non profert nec recipit frigidum de se pectus. sed dominus est qui dat voci sue vocem virtutis. alioquin torum fauilla est r̄ cinis ext̄ nctus. **S**ecus vbi p̄ciose mar / garite candoz per inflammationē rutilat charitate. **E**ius lampades sūt lāpades ignis r̄ flāmarum / quā aque multe non po terunt extinguere / nec ex consequenti mar / garite nostre succense claritatē penitus of / fuscabunt. instar lapidis cuiusdaz q̄ semel accensus nequit extingui. **S**enserat aliqd̄

tale qui dicebat. **Q**uia inflammatum est cor meum r̄ renes mei cōmutati sunt. **S**e quitur. **D**efecit caro mea r̄ cor meum. deus cordis mei r̄ pars mea. deus in eternum. **C**erte pars optima o vna illa quam peti it r̄ quesuit a domino rex p̄pheta. **P**or ro hoc vnum est necessarium. hac vna pre ciosa margarita quam nobilis virguncu / la pastoralis inter nutricis oues inuenit. quam proprio sanguine tingit r̄ cōparat nomine margarita. cui⁹ hodie celebratas agitur in edicula seu capella / qua tanq̄ lo / co celle r̄ solitudinis vtiur exiguitas mea sicut niēticoꝝ r̄ cecutiens in domicilio. vel sicut passer solitarius in tecto. **P**ro cuius virginis rememoratōe notare fuit anim⁹ pauculas cursim considerationes / nō ape riendas omnibus / r̄ h̄ sub metaphora mar garite / tibi pater r̄ frater qui margaritum i deo christianissimi regis francie vtrputa cō fessor eius rutilas preciosum. **B**ene vale. **S**criptum lugduni die r̄ loco predictis. **D**.ccc. xxxiij. **F**uit.

Tractatus eiusdem

De oculo
Quasi sūt discipuli viso dño / q̄b̄ an̄ di / cerat. **B**eati oculi qui vident q̄ vos vident. **E**t nos de oculo multiplici quovi derunt euz differamus aliq̄s p̄positōes seu p̄siderationes sub nūero q̄dragenario sue ascensionis tempi consecrato / quas poterit prolixius elucidare cōmentuz. **E**t p̄mo de oculo in seipso. **P**ostmodū de ipsius obie iecto tandem de actu suo.

Oculus generaliter acceptus. est vis p̄ ceptiua rei p̄ suā vel alteri⁹ illūiationē. qz sic oē qd̄ manifestat lumē ē f̄m aplūm sic omne qd̄ manifestatōez p̄cepit oculus dici pōt / qd̄ generaliter fit tribꝫ modis / intel / ctualiter sc̄z r̄ rōnaliter / r̄ sensualiter. **O**culus intellectualis est vis perceptiua r̄ abstractiua rerum r̄ motu r̄ materia / hoc ē ab hic r̄ nunc / r̄ a motu r̄ p̄tinuo. sine com plexiōe vel discursu. **Q**ui triplex est diuin⁹ angelicus / r̄ humanus. **D**iuinus est ille q̄ respexit deus humilitatem ancille sue. **D**e quo sapiens oculi domini lucidiores sup solem.

Oculus sensualis est vis perceptiua res rum / per propriam vel alienam speciem cū motu / r̄ continuo. hoc est cum hic r̄ nunc / vel non sine illis. **E**t hic triplex est / exteri⁹